

Hétről Hétre

A MAGYAR HIRLAP SZÉPIRODALMI MELLÉKLETE

Véres harc Bécs utcáin

(A PESTI NAPLÓ 1919. ÁPRILIS 18-IKI SZAMABÓL.)

Nem volt elég a háboru vérontása. Elkészültek a békeszerződések, izgatottan várja az aláírások pillanatát az emberiség, de közben tovább ömlik a vér, tovább dolgoznak a gépfegyverek, dörögnek a puskák. A messze Amerikában nem is sejtjük, mi történik ma Európában, milyen szenvedések, nélkülözések kergetik a végső kétségbeesésbe szerencsétlen országok népét. A Pesti Napló április 18-iki száma részletesen számol be a zokról a véres harcokról, melyek április közepén Bécs városában dultak. A magyar kommunista kormány ügynökei és megbízottjai eredményesen dolgoznak az osztrák munkások körében és erőteljes tábor követeli Ausztriában is, a szoviet uralmat és a bolshevik elméletek megvalósítását.

A MAI eseménydus nap a munkanélküliek gyűlésével kezdődött, amelyek több kerületben folytak. A hazatért hadifoglyokon kívül nagyon sok rokkant is résztvett ezeken a gyűléseken. A vezetést mindenütt a kommunisták vitték, akiknek sorában sok budapesti kommunista is volt, a kik a gyűlésen szintén szót emeltek.

A munkanélküliek követelését abban foglalták össze, hogy a munkanélküliek napi 25 korona segélyen kívül gyorssegélyként 300 korona átutalását kérik.

Az egyik szónokot, aki röpiratokat terjesztett a tömeg között, letaróztatták, ami ellen a tömeg hevesen tiltakozott és a letaróztatott szónok szabadonbocsátását követelte. Egy másik szónok a proletárdiktatura kiküldetése mellett csinált hangulatot.

A délután félháromtól félötig terjedő időben nagy tömeg részvétele mellett a Práter számos helyiségében folytak gyűlések, a melyeken a leghatározottabban a magántulajdon azonnali kisajátítását, kommunista kormány alakítását budapesti mintára és az osztrák kormányának a budapesti és moszkvai testvérkormányokhoz való csatlakozását követelték.

A gyűlésen Tohmann ismert kommunista vezér nagy beszédet mondott, Waltz, a katonatanács nevében követeli, hogy mindent tegyen meg a kormány az orosz hadifogságban lévő katonák hazajövele érdekében. E célból ne csak az entente-tal, hanem az

orosz szovjettel és a magyar kommunista köztársasággal is lépjen összeköttetésbe, hogy a szállítási nehézségek ekként elháríthatók legyenek. A memorandum minden hazatérő katona részére 5000 koronát követel és ultimátumot intéz a kormányhoz ezeknek a minimális követeléseknek a teljesítéséért. Az ultimátum határideje husvét vasárnapján jár le. Waltz kijelentette, hogy a mai gyűlés még nyugodtan folyt le, de ha a kormány visszautasítja a követelést, akkor el kellene hagynia helyét.

A hangulat rendkívül izgatott volt s a gyűlés után a több ezer főt számláló tömeg zárt sorokban a Ringen át fölvonult és több oldalról körülvette a parlamentet. Abban állapotok meg, hogy deputációt küldenek be Renner államkancellárhoz, amely elébe terjeszse követeléseiket. Mialatt Renner a küldöttséggel tárgyal, hirtelen megjelentek néhányan a tüntetők közül a parlament épületében és közölték, hogy a parlament előtt tüzelnek a munkásokra. Renner azonnal érintkezésbe lépett a rendőrfőnökséggel és követelte, hogy azonnal vonják vissza az őrséget.

Ekkor azonban már késő volt. Az őrség, amelyet a parlament és a szomszédos házak ablakainak beverése feligazgatót, szolgálati revolverekből és puskákból való lövéseket adott le. A kommunisták és a munkanélküliek éles lövésekkel válaszoltak és a kapuk előtt csakhamar szabályszerű tüzharc fejlődött ki, amelynek számos sebesültje volt. Hol szanitéc-kocsikat lehetett látni, amelyek a sebesülteket szállították el a tömegből, hol új rendőrcsapatokat, amelyek be akarták ékelni magukat a tömegbe, de sikertelenül. Háromnegyed hat órakor ugy látszott, mintha mindkét részről vagy a munició fogyott volna el, vagy belefáradtak volna a lövöldözésbe. Már-már helyreállt a nyugalom, amikor hirtelen a parlament ablakából lángnyelvek csaptak ki. Valaki gyújtóanyagot dobott be az ablakon, a tűz tovább terjedt és csakhamar ugylátszott, mintha a Schmerlingplatz felé eső részen a parlament teljesen lángban állana. A tüzoltóság, amelyet rögtön értesítet-

tek, nem tudott a parlamenthez közeledni, mert a tömeg elzárta az utat. A tömeg az őrség kivonulását támadó fellépésének magyarázta és attól tartott, hogy a tüzoltókocsik utat nyitnak sorai között és ezért több tüntető rálőtt a tüzoltókra s közülök többet megsebesített. Ebben a pillanatban rendőrök és városi örök kirohantak a parlament épületéből és a lövöldözés újra megkezdődött. Egy rendőrbiztost súlyosan megsebesítve a parlament épületébe vitték, két rendőrfelügyelőt pedig akik a parlament mellett elhúzódó utcákon lovon kísérték figyelmével az eseményeket, lelőttek. Hir szerint mind a kettő meghalt.

Ugyanekkor föltűzött szuronyokkal egy esendőrszázad nyomult előre, amelyet a kormány a környékről szedett össze. A csendőrök széles ívben gépfegyverekkel felszerelve fölálltak a tömeggel szemben. — Ugyanebben a pillanatban hirtelen a munkanélküliek sora között is gépfegyverek tüntek fel, amelyek valószínűleg a tüntetőkkel együttérző néprökök hozták. Egynegyed nyolc órától kezdve újra szabályszerű tüzharc folyt a tüntetők és a csendőrök között.

Hogy ennek a harenak mennyi áldozata van, azt az általános zürzavar folytán eddig nem lehetett megállapítani. A parlament környékén természetesen megszünt mindenféle forgalom, a rendőrség erősítéseket kért az őrszobákról. A parlament épületéhez közelfekvő színházakban megszüntek az előadások. A Deutsches Volkstheaterben az előadás megkezdésekor egy nagyobb csapat tüntető jelent meg a foyerban, darabokra zúzta az ajtókat és berontott a nézőtérre. Azt kiáltották:

— Itt mulatnak, amíg odakint éhen halnak az emberek!

A rendező azonnal elsötétítette a termet és tárgyalásokat kezdett a tüntetőkkel, akik azzal feltétel-lel, hogy az előadást azonnal megszüntetik, elhagyták a termet. A színház előtt vártak azonban addig, amíg mindenki eltávozott. Ugyanez a jelenet ismétlődött meg a Hofburg-Theaterben is, a hol az első felvonás után kellett megszakítani az előadást. A távolabb fekvő színházakban zavarta-

lanul megtarthatták az előadásokat.

Féltiz órakor a parlament előtt a helyzet annyiban változott, hogy teljesíteni kellett a tömegnek azt a követelését, hogy az őrséget vonják vissza. A népművészt váltotta fel az örök, megszállotta a parlamentet és a közelfekvő utcákat. Ettől az időponttól kezdve meglehetősen nyugalom uralkodott. A tüntetők a Rathausparkba vonultak vissza. A park közepéről hirtelen lövés dördült el: ez volt a jel, hogy a tüntetők zárt menetben a Ringre vonuljanak, ahol kiadták a jelszót:

— Fel a rendőrfőnökséghez! El kell tenni az utból a gyilkosokat!

Munkásdalokat énekelve vonult az ezreket számláló tömeg a Ringen át, de a Riedenberg emlékmű előtt rendőrkordonba ütöközött. Amikor a rendőrökkel folytatott tárgyalások semmi eredményre nem vezettek, mert nem akartak utat engedni és a tömeg sem akart a rendőrség felszólítására távozni, egy rendőrtiszt parancsára sortűz dördült el a tömeg ellen. Több ember összeesett, de a tömeg szétszóródott és szabaddá tette az utat az utána nyomuló őrség előtt.

Más városrészekből és utcákból, így például a Bankgasséból nagy tüntetéseket jelentettek, a melyek az osztrák-magyar bank előtt folytak le azzal a szándékkal, hogy a tömeg megszállja az épületet. Este tizenegy óráig sehonnán sem érkezett jelentés arról, hogy ezt a tervet keresztül is vitték volna. Hir szerint a tüntetők nem adták föl terveiket és az éj folyamán vagy a holnapi napon megkísérik keresztülvinni akaratukat.

A mentőállomások még megközelítőleg sem tudják megmondani a mai harcok áldozatainak a számát. Csak annyit tudnak, hogy igen sok sebesült szállítottak a közelfekvő kórházakba. Két rendőrt holtan találtak. A Liebenberg-emlékmű és a városi park előtt sok súlyos sebesült feküdt, akik közül nem sokan fogják megérni a holnapi napot. Este tizenegy órakor az utcákon meglehetősen nyugalom uralkodik, erős őrszobák cirkálnak és megakadályoznak minden csoportosulást.

Folt az éjszakában

IRTA: BRÓDY MIKSA.

A NÉGY egymásba nyíló terem ki volt világítva. Négy aranyozott csillár a falak nagy tükrében megszászorozódott fehér gyertyák mozdulatlan lángjával ünnepi fényt ontott. Csak a sarokban vetett sötét árnyékot egy terebélyes pálma, mely alatt gögös Apolló-szobor hűsölt fehér meztelenségben. A jácintvirágos szalonban volt.

Egy asszony nézett ki a fekete utcába. Magas alakján finom hullámszerű omlott le a kissé uszályos crépe de chine, mely a kar felső harmadától ki volt vágva, úgy, hogy az egyenletesen gömbölyű vállon nyugvó fehér nyak egészen kilátszott; anélkül, hogy zavarta volna a hatást, melyet különösen érzéki és lelkes emberekre egy fekete ruha és görög frizurás szürkébe csillogó szőke haj kontrasztja gyakorol.

A szomszéd szobában inasok nagy virágos-vázákat raktak a terített asztalra. Egy lakáj hangtalanul lépett be a szalonba.

— Nagyságos asszonyom — szólt az ajtónál állva — a zongoraművész.

— Kérem — felelte meg sem fordulva az asszony.

Elmult fél perc is. Finom kis ujjával ideges játékban veregette az ablakot; talán nem is hallotta, ahogy a férfi belépett és amint kétszer is mondta:

— Boesánat, asszonyom...

— Homlokát odaszoritotta a hideg üveghez, mintha fejét bele akarta volna fektetni az éjszaka torkába.

— Asszonyom! — hallatszot harmadszor.

Még most sem fordult meg és amikor megszólalt, mintha az utcahoz beszélt volna.

— Foglaljon helyet. Bartoldi ur megírta, hogy ma este ön fogja helyettesíteni. Remélem, megmondta önnek, mi a teendője?

— Zongoráznom kell. Chopint és Grieget, esetleg Beethovent.

— Igen. A jobboldali másik szalonban van a zongora...

A férfi felkelt. Arcára egészen ráesett a csillár fénye és most feltűnővé lett fejének óklasszikus plasztikussága és vékony ajkának fakó színe. Felkelt, de aztán nem mozdult; az asszony idegesen rázkódott meg és hangosan dobolt az ablakon. Újabb fél perc mult el, az asszony karja lankadtan esett le előbb az ablak párkányára, majd onnan is le. Megfordult, ránézett a férfira, de mintha az teljesen idegen lett volna előtte, tekintete elszakant arca mellől és aztán ismét megakadt rajta. Hirtelen két kézre fogta szoknyáját és derékban megtört az alakja. Mintha futni akart volna. De ismét felegyenesedett, hátát megtámasztotta a függönynek és mélyen lélegzett, mielőtt szólni tudott.

— Horace! — mondta suttogva.

A férfi arca még halványabb lett egy árnyalattal, az ajkak remegtek, mint a sirni készülő gyermeké. Kezével megkapaszkodott a székre, hogy reszkető lá-

bait megtámassza és leült.

— Majdnem szentimentális lettem, — szólt kis idő múlva a még mindig mozdulatlanágba álló asszonyhoz. — A börtön kiszajtolja az emberből a jó neveltséget. Nehezére esik fegyelmezni a könyömrigyeit. Szegénysorsu gonosztevők társasága teszi ezt...

Kitetszett, hogy azért beszél egyszerre ennyit, hogy az asszonynak ideje legyen magához térni a meglepetéstől. Körülnézett a szobában és semmitmondóan bólogatott a fejével. Közben az asszony is leült.

— Szép lakása van, Eszter — folytatta a férfi. — Nagyon szép. Egyébként mindenről értesültem. Bartoldinak eljárt a szája; mert nagyon megsajnált. Képzeld, sirt, amikor meglátott és a kezemet szorongatva váltig azt hajtogatta, hogy ártatlanul ültem őt esztendő. Ő eszelte ki, hogy maga helyett engem küldjön ide zongorázni. A szegény délvérű ember naiv fantáziával festette meg magának a meglepetés romantikus jelenetét. Amint egymás karjába omlunk és az öröm fájdalmas könyeivel öntözzük meg egymást. Nem sejtette, hogy egy fáradt hedonista idegrendszere nem bírja meg a nagy szcenák szertartásainak zaklatását.

— Horace! — sugta az asszony panaszos hangon. — Menynyit kellett szenvednie!

— Milyen szép vagy még mindig, Eszter! — mondta a férfi. Alig változtalt őt év óta. És milyen nagyszerű a festék, mely arcodat oly csodás emalleal vonja be, akárcsak akkor, amikor kék tömjén langyos füstjében esküdtünk örök házasságot. Emlékszel-e, hogy sosem tudtam eltanulni tőled az arcfestés művészetét, mert nem volt hozzá elegendő ihletesség? És senki barátid közül, akiket házasságunk szent hónapjaiban megcsókoltam, nem tudott rám úgy hatni, mint te, mert az arcuk piroságának árnyalatában a diletáns ötletelensége visszatartó volt. De te!... Ha lelkes tudnék lenni, imádkoznék hozzád. De a börtön elrabolta minden hitemet.

Eszter felugrott és összekulcsolta kezét:

— Menj el, Horace! — könyörgött. — Menj el innen! Mért jöttél hozzám? Semmi közünk egymáshoz.

Mintha megjédt volna az utolsó mondat kegyetlenségétől, még egyszer mondta, félénken, alázatosan:

— Semmi közünk egymáshoz többé.

— Tudom, — felelte Horace.

— Loptam kötelességből. Mert egyetlen kötelességünk, hogy jogunk legyen az élet szépségeihez.

Gunyosan mosolyott.

— Kötelesség, jog... Ezt a két rettenetes szót a börtönben és előtte tanulta meg az ember. És senki sem akarja elhinni, hogy a viszony csak egy lehet a két között. Kötelességünk, hogy jogunk legyen! Persze a törvény

esőpet sem ötletes és még azt sem fogja fel egész mélyében, hogy jogunk van a kötelességhez. Erőszakot vett rajtam és neked megengedte, hogy elválj tőlem.

Kosci állt meg a ház előtt. — Eszter az ablakhoz futott és kinézett. Aztán visszafordulva sietett mondani:

— Az istenért, menjen el, Horace! A vendégeim jönnek! Nem lehet, hogy magát itt lássák.

— A volt férjét? Vagy a betörő tolvajt, akit a bíró megbélyegzett?

— Horace!

— Kedves Eszter, engedje meg, hogy itt maradjak! Megfürödni akarok keserűségben és perverzül gyönyörű fájdalomban. Engem úgy sem fog senki látni; Bartoldi mindent kifeesgett. A két szalon ajtaján leborul az átlátszatlan fekete csipkék függőnye. A zongoraművész nem lát semmit és amit a billentyűk csevegésén keresztül hall, csak finom suttogás, egymáshoz hajló ajkak ziháló lehet. És mindezekből kivettem, hogy ön... hogy te elárultad házasságunk titkos játékaikat. Az egymás felé hajló, de egymást nem érintő ajkak csókját, a legszentebb szemérmelenség pogány gyönyöreit. Kiszolgáltattad a mi tisztaságunkat idegen olfatóknak, a kettőnk vallását terjesztetted. Pedig megmondtam neked, hogy a vallás az egyetlen, melyet nem szabad kipazarolni belőlünk. Elvezettelek a titkos utra, melyen végtelenül mély szakadékok fölött járhattunk és e másokat vittél oda magaddal. Tudod-e, hogy ez bűn!

— Horace!

— Itt maradok, mert jó nekem szétmarcangolni a magam lelket...

Csengettek...

— Menj, Horace! Az istenért! — könyörgött az asszony.

A folyosóról hangos beszéd hallatszot. Eszter betuszkolta a férfit a zöld szalonba; a fekete csipkés függöny, két szárnyát összecsapva alázatosan borult földig és elválasztotta őket egymástól.

A vendégek illatosan égő fátylak sora közt suhannak be a szalonba. Két nő volt és három férfi. A finom és előkelő esték drága toilettejeiben a nők, frakkban a férfiak. Eszter az ajtóig ment eléjük és a legnyújtasabb mosolylyal fogott kezét velük. A keze reszketése elárulta izgatottságát.

— Mi baja, Eszter? — kérdezte az egyik nő, aki legmagasabb volt valamennyi közt és kérdése után nyomban megigazította haját.

— Milyen hideg a kezed! — mondta az utolsónak belépő férfi. Lányos arcu, nagyon szép, szőke haju ifju volt. Mélyen nézett Eszter szeméibe, aki nem állotta ezt a tekintetet. Fejét meghajította.

— Valami történt? — kérdezte aggodalmas fürkészéssel az ifju.

— Igen, — felelte Eszter szo-

moruan. — Rosszat álmodom e pillanatban.

— Fel fog öbredni és vidám lesz.

A lakáj bejött és jelentette, hogy táalva van. Egymás karján bevonultak az ebédlőbe. Az elfüggönyözött szalonból tompított zongorakordok hangja hallatszot, mintha ezüstös gyökök futkostak volna a levegőben. Egy nocturne volt.

Az ebédlőben megkezdődött az evőeszközök óvatos, majdnem nesztelen berregése. A szolgák nagy ezüst tálakat hordoztak és halkán forgolódtak az asztal körül. Pezsgőt hűsítő kádak egész sora került be a jácintvirágos szalonba és egyenként vándoroltak át az ebédlőbe. Az idő lomhán suhogot el a lakásban. És a zöld szalonból egy Beethoven-szonáta hullámai bugtak el.

— Ez nem Bartoldi! Ez valaki más! — hallatszot egy vékony asszonyhang.

— Bartoldi beteg, egy fiatal művészt küldött maga helyett.

Ezt a háziasszony mondta.

— Eszter, milyen borostyánszine van ma a pezsgőnek! És mintha ambrával szagosították volna meg.

— Hideg csóknak ízét érzem, amikor ajkamhoz emelem az italt — hallatszot az egyik férfi ajkáról.

A lakáj, aki pezsgőért jött be a szalonba, a fejét rázta és megrugta a pálma alatt büszkélkedő Apollót, úgy, hogy az épp az orrára bukott... A zaja belevesztett egy vadul pajkoskodó Grieg-futamba.

A szolgák távoztak és amikor az utolsó betette maga mögött az ajtót, hirtelen sötét lett, mintha ezer gyertya lángja egyszerre az éjszakába vágódott volna. A jácintvirágos szalonban ugyan ekkor egy vörös csillag gyult fel az egyik ablak alatt álló mahagoni asztalkán. Véres olaja végig ömlött a levegőben. Az ebédlőből cigaretták ibolyaszínű füstje felhőzött bele a tompa pirosságba, melynek véres toroka mohón falta magába a kékes ködkigyókat. A fekete függöny mögöl érzéki tánclépésekkel bukdácsoltak ki fehér és fekete billentyűk.

— Fehér térded oltárára fektetem le lelkem áldozatát: tetetlen imádatomat. Szemem alázattal csókolja végig minden vonalát hullámos alakodnak!

— Szépség! te vagy az isten, akihez profán kezemmel nem nyulhatok mert Belzebub tüzével szennyeznék be és a magam áhitatát!

— Szeretlek! Mert a lelkebben tükrözik vissza alakod és szememben látom önmagamot.

A vörös csillag fénye elhunyt. A jácintvirágos szalon feketére vált és az orrán bukdácsoló fehér Apolló belebukott az éjszakába. A zöld szalonban görcsösen hörögtek a billentyűk. Két árnyék lebegett végig a jácintvirágos szobán. Az egyik mintha végig vágódott volna a szőnyegen.

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

Mikulás

IRTA: HELTAY JENŐ.

HOL volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény, de becsületes kis varróleány, aki barát és támasz nélkül olyan egyedül állt a világon, mint az ujjam, ha a többi négyet becsukom mellette. Nagy házban lakott a negyedik emeleten, udvari szobában, de lakhatott volna az egész első emelet valamennyi utcai szobájában is. Miért? Mert a háziur több ízben följajánlotta neki ezt a lakást, a bele való butorokkal egyetemben. Még csak házbért sem kért érte.

A szegény, de becsületes kis varróleány azonban kinevette a háziurat, ahogy kinevetett mindenkit, aki hasonló vagy még ennél is becsületesebb ajánlatokkal fözeledett feléje. Csak varrt, varrt szorgalmasan tovább és türelmesen várta a daliás királyfit, aki egyszer mégis csak eljön érte és négylovas hintáján egyenesen a trónra röpi. Ott fognak megállni a trón előtt.

A daliás királyfi nem jött, elenben eljött Mikulás napja és ezen a napon a becsületes, de szegény kis varróleány kivételesen nem nevetett ki senkit, mert nagyon szomorú volt.

— Ejnye, ejnye, mondta magában, — mégis csak csunya dolog, hogy ezen a napon, amikor mindenki kap valami ajándékot, nekem nem hoz semmit a Mikulás. Se virágot, se cukrot, még csak egy incifinei kis briliánsgyűrűt se, akkorát, amekkora a kisujjamra fér. Ez igazán nem helyes!

Azonban, mire a cipőjét és harisnyáját is lehuzta, hirtelen nagyon jó kedve kerekedett.

— Hátha kitenném a cipőmet az ablakba? — kérdezte magát a vidáman. — Mit lehet tudni? Hát ha mégis eljön a Mikulás és tesz bele valamit? Ártani semmiképpen sem fog! Próbá — szerencse!

Ezzel már ki is nyitotta az ablakot és a két ablaktábla között gondosan elhelyezte a cipőcskéjét, amely úgy tátogatta a száját, mint valami éhes kis madárfióka. A külső ablaktáblát be se csukta, csak úgy betámasztotta, hogy a Mikulásnak még az a kibúvója se legyen meg, hogy nem tudott bebujni. Azután a kis de szegény és becsületes varróleány lefeküdt, beletemetkezett a vánkosaiba, a fejére huzta a dunnát, hogy ne lásson ne halljon semmit és aludni próbált. Aludni és álmodni, gyönyörű dolgokról — vacsoráról és a Mikulásról. Sokáig nem tudott elaludni, egy kicsit izgatótt is volt, meg azután, lenn a háziurnál az első emeleten nagy estély volt és a zene meg a zajongás felhallatszott az ő kis udvari szobájába is. Egy kicsit lánykolódott, egy kicsit sóhajtozott, de azután a cigányok szépen, lassan mégis csak álomba muzsikáltak és elringatták.

Ekkor a folyosó végén kinyitott egy ajtó és valaki lábujjhegyen a szegény de becsületes kis varróleány ablakához lépődött. És a valaki a folyosó végén lakó cipész-segéd volt, igen jóra való és áb-

rándos fiatalember, aki régótától szerelmes volt a becsületes, de szegény és kis varróleányba. Ennek a mélyen érző fiatalembernek több ízben feltűnt, hogy ideálja elszomorítottan rossz cipőben jár és ez a sajnálatos körülmény költői meglepetésre ihlette őt. Magán szorgalmából egy pár gyönyörűen kacér kis cipőt csinált neki, olyan cipőt, amint az előkelő és finom nők szoktak hordani, a tébolyító színésznek és a foglalkozásszerű szépségek. Gyöngéd szerelmi vallomást, hogy ne mondjam: komoly házassági ajánlatot lehelt e cipőcske minden részlete és az ifjú cipész olyan áhitatos és tiszteletteljes hévvel szorongatta, mint a középkori trubadur a rózsát, amelyet szerelmesének illatos keblére fog tüzni.

Mikor a gyöngéd cipész észrevette, hogy az ablak csak be van támasztva, a tolvaj óvatosságával nyitotta ki, elvitte a régi, rossz cipőt és helyébe odatette az újat. Azután boldogan ávozott és büszkén vetette magát kemény ágyára. Meg volt magával elégedve. Fenn az égben is meg voltak vele elégedve és a jó Isten, aki az emberek cselekedeteit figyeli, "egyes" irt be neki az osztálykönyvébe.

A kis és szegény, de becsületes varróleány ezalatt nyugodtan aludt és a jóságos arcú Mikulás

fehér gyapot-szakálláról álmodott.

Lenn az első emeleten, a háziurnál is megszűnt a zene és a zajongás. Az előkelő urak és a vidám hölgyek eltávoztak, a háziur egyedül maradt a letarolt mezőn, a pezsgős palackok között, amelyek fekete torkukkal fenyegetően és szomorúan ásitottak feléje, megannyi leszerelt ágyu a bős csata után. A háziur, aki alapjában nem volt rossz ember, csak gazdag, most az életundornak és a világfájdalomnak adta át magát e nagy magányosságban.

— Micsoda élet! — mondta magában. — Mindig ugyanaz a pezsgő... ugyanazok a nők... ugyanaz a cigány... ugyanaz a nóta... Utálom, utálom! Mennyivel többet ér mindezeknél a kis és becsületes, de szegény varróleány a negyedik emeleten... Az valami, az valaki! Az maga az úrtatlanság, a szelidség, a jóság és a jókedv! Itt már csak egy dolog segít, engem csak egy dolog ment meg, ha ezt a kis leányt most, sürgősen, mindjárt, máris, elveszem feleségül. Még pedig mert reggelig még meg találnám gondolni...

Ezzel a gyertyát gyújtott és egyik kezében a gyertyával, a másikban ezzel a szigorú elhatáro-

zással, fölment a negyedik emeletre. Megállt a becsületes és kis, de szegény varróleány ablaka előtt és éppen be akart kopogtatni, amikor tekintete arra a bizonyos vadonatúj pár cipőre esett. Nem hitt a szemének, megdörzsölte egyszer, kétszer, háromszor, de hiába. Megfogta az orrát, hogy ébren van-e! Ébren volt. És szomorúan látta, hogy a szegény és becsületes kis cipők helyett, amelyeket ő már olyan jól ismert, elegáns, pikáns, sőt határozottan erkölcsstelen cipők kacérkodtak vele az ablaküveg mögött. Olyan cipők, amelyeknek ügyértékét, mint célzatát kitűnően ismerte, olyan cipők, amelyek szögös selyemzoknyák alá valók, vagy arra, hogy egy különszoba asztalán üssék a taktust a cigány muzsikájához. Tapasztalt szeme, amely szerfölött sokszor tapadt eféle cipőkhöz, most egy könycszeptől volt nehéz.

— Késő! — mondta komoran. — Késő! Egy nappal elkéstem! Már tegnap kellett volna a jó utra térnem... már tegnap meg kellett volna kérnem a kezét. Elkéstem! Most már egész életemben zúllani fogok. Ez is csak olyan, mint a többi!

És mialatt a kis varróleány nyugodtan tovább aludt, anélkül, hogy a becsületesen gázoló kijelentésekről sejtelmé lett volna, a háziur elfújta a gyertyát, amelyet az egyik kezében tartott és a szilárd elhatározást, amelyet a másik kezében tartott. Lement, lefeküdt, elaludt és tényleg élete végéig lump maradt.

A kis varróleány reggel felébredt, meglátta az új cipőt és örömeiben elírta magát. Rögtön kitalálta, hogy a cipészsegéd volt az ő Mikulása és egy hónapon belül feleségül is ment hozzá. A szegény kis leánynak sejtelmé sem volt arról, hogy a végzet őt voltaképpen a háziur feleségének rendelte és hogy az igazi, a fő, a nagy, a jó, a gyapot-szakállú Mikulás ezzel akarta őt meglepni. De a cipész-segéd megelőzte és ezzel a kis, de becsületes és szegény leány szerencsésjét egyszerűen és végérvényesen tönkretette, háziurná helyett cipész-segédnévé süllyesztvén alá a jobb sorsra érdemes fiatal természetét.

Ebből mindenképp az a tanulság következhet, hogy az ember ne kontárkodjék bele a Mikulás mesteriségébe, mert nem tudhatja, hogy hol mit rojt el!

Másrészt azonban a szegény, de becsületes és kis varróleányból cipész-segédnévé lett nő, az új cipő csodálatos hatása alatt, megkivánta mindazokat a dolgokat, amelyek az eféle cipővel karöltve szoktak járni és a férjét csakhamar, gyakran, szaporán, mindig és minduntalan megcsalta. A végén magával a háziurral is, aki kihámozta ebből a dologból a második tanulságot; azt, hogy sohasem kell valakit sürgősen feleségül venni, mert hátha más veszi el és akkor mi még mindig ráérünk arra, hogy szeretőknek jelentkezzünk.

Két állomás közt

IRTA: LENGYEL GÉZA.

KÁRÁSZ, az országos bankirodafióka, egész éjjel utazott, reggel megérkezett Meszévára, napközben megvizsgálta a bankfiókot és este, vacsora után, fáradtan szivta a szivarját a vendéglő terraszán. Igyekezett megfigyelni a környezetét, — a pesti ember mind megfigyel, mihélt vidékre jut — de halálosan ismertnek, unottnak találta a képet: a gyalogos-tisztai asztal, a huszártisztai asztal, a dzsentri-asztal, meg a nem-dzsentri ifjuság asztala. Azután egy-két magános ember, egy-két lármás társaság.

Az egyik sarokban hízásnak induló férjek és ragyogó fülbevalós asszonyok. Itt pezsgő járta és Kárász rövid szemléződés után megállapította, hogy az asztalfőn ülő szép asszony egészségére kocintanak minden öt pereben, a szép asszonyhoz való férjet pedig nem lehet kihámozni a tömegből.

A cigány a másik sarokban játszott, nagy buzgalommal. Teljes egy óra óta mindig ugyanazt az operett-áriát, a szerelemről, mely örök. Ez a szerelem egy vörösré borotvált pofaszakállas fiatal embernek szólt, akinek a nő tához és a pezsgőhöz egy szerény, szőke ifjú asszisztált. A pofaszakállas ember duhaj volt, hangos volt, bár látszott rajta, hogy nem kenyerre és a duhajkodás. Manem meg akarja mutatni valakinek, hogy ő is tudja, mi a virtus. A pincérek mérnök urnak szöktették és sűrűn vittek újabb pez-

sgős palackokat az asztalához. A mérnök ur a világról sem nézett volna föl a poharából, de érzéletesen, teljes meggyőződéssel énekelte a szerelem dalát.

A törzsasztalok lassan elnéptelenedtek. Csak a terjedelmes eszládi társaság maradt, meg a duhaj pofaszakállas ur a barátjával. Kárász is megelégedte a mulatságot. Felment a szobájába. Levetkőzött, lefeküdt, aludni próbált. Az ablakon keresztül egyre zümmögött be a dal a szerelemről.

II.

Másnap a déli gyorsvonattal hazaindult Kárász Budapestre. A Perronon az utazók közt az esti társaság alakjait ismerte föl. Ott volt a szép asszony jól szabott utruhában, a tegnapi vacsoratársaság három-négy tagjával. A pofaszakállas ur kissé megviselt ábrázattal, de gondosan borotvált, egy fiatal lány körül sürgött. A lány mamája, egy éltes asszony, azzal a bizonyos jóindulattal mosolygott nézte a fiatalokat.

A gyorsvonatba a szép asszony egyedül szállt fel. Valamelyik másik kocsiába jutott a mama, a fiatal lány és a mérnök ur. A szép asszony egy nyitott kocsiablakhoz lépett, kendőt lobogtatott a társasága felé, csókokat intett. Kárász ugyanabba a szakaszba tette be a kis táskáját. Két idegen ur ült már ott. Az asszony senkiről

(Folyt. a 8-ik oldalra.)

A férj

IRTA: K. V.

(A férj 40 éves, férfias típus, az ugynevezett nyugodt temperamentumuak közül való. A feleség 30 körüli, széke szépség, naiv és házias. A vendég 35 éves, evikeres, igénytelen belsejű. Vacsoránál ülnek. Az utolsó fogást épp most vitte ki a cseléd.)

Férj: Mért nem töltesz? Magadnak...

Vendég: Köszönöm. Talán elég volt mára...

Férj: Épp mára nem volt elég. Ma ünnepnap van. Édesem, maga nem is tudja? Sejtettem, hogy el fogja felejteni.

Asszony (zavartan): Ma!... mi van ma?

Férj: Hát... no de igazán nem tudja? A házasságunk tizedik évfordulója. Én egész hónapban rá gondoltam és azt hittem, hogy maga is. Persze egyéb dolga volt. Artur töltés! Az asszonynak is.

Vendég (tölt): Éljen a tizéves boldogság! (Kocint az asszonynyal.) Az isten sokáig éltesse téged, öregem. (Kocint a férj felé.)

Férj: Éljen a tizéves boldogság! Valljuk be, édesem, hogy tiz évig boldogok voltunk, nagyon... nagyon boldogok.

Asszony: Igen!
Vendég: Éljen az örök boldogság! (Tölt.)

Férj: No, no! Sok volna! Látászik, hogy fiatal vagy még, Artur. Mennyi ideje ismerjük egymást?

(Vendég és asszony összenéznek.)

Férj: Ugy-e, másfél esztendeje? Nem igaz, drágám?

Asszony: Igazán, nem emlékszem pontosan.

Férj: Nem emlékszik? Várjon csak, majd eszébe juttatom.

Asszony: Nem fontos. (Vendéghez.) Parancsol feketét?

Vendég: Kérek. (Asszony csenget.)

Férj: Másfél éve ismerem miniket s még mindig örök boldogságról beszéltek...

Vendég (leveszi a evikkert szeméről és az asszonyra néz): Nem értelek... mi köze a mi ismeretségünknek a boldogsághoz?

...A ti boldogságtokhoz? mi az: még mindig? (Cseléd belép.)

Asszony: Hozza be a feketét. (Cseléd kimegy.)

Férj: Miről is beszéltek? Ja igen, a boldogságról. Az ilyenféléről vagy ostobák, vagy nagyképek beszélnek. Vagy!... nos,

ha az ember bort ivott és jókedvű, megengedheti magának a nagyképek beszédét. (Roppant komolyan.) A családi boldogsághoz kell egy harmadik, aki látta ezt a boldogságot. Te vagy ez a harmadik. Mi terajtd keresztül veszi tudomásul, hogy boldogok vagyunk. Sőt, tenékléd nem is volnánk azok. Mert a mi együvé tartozásunkat hozzámérjük a te magányodhoz, ami szent és kedélyes családiaságunkat a te sivar egyedüllétedhez... Arra gondolok, hogy van egy ember, aki irigylitőlünk a csókokat, miket egymásnak adunk.

Asszony: Ugyan kérem, mit

beszél... (Cseléd behozza a kávéét és el.)

Férj: Ne tagadd, Artur, te irigyelsz engem... Hányszor álmodtál odahaza az ágyadban a feleséggel... Adjon drágám még egy cukrot a feketémbe, tudja, hogy édesen szeretem...

Vendég: Kérlek Laci, ostobaságokat fecsegsz. Nagyságos asszonyom, iazán sajnálom.

Asszony (eltolja maga elől a findzsát): Ugy látszik, sokat ivott...

Férj: Szavamra, alig három pohárral... De igaz, eszébe juttatom a napot, melyen megismerkedtünk Arturral. Egy napon rosszkedvűen jöttem haza a hivatalból, ideges voltam. Nálunk zsur volt, amelyen egy ovikeres ur is megjelent. Te voltál. Délelőtt csunyán összeveszttem a főnökömmel. Ha jól emlékszem, félóra késéssel érkeztem az irodába. Máskor is megtörtént, de mintha aznap meg lett volna boldogulva... Ordított: ezt nem tűröm! Maga sem különb a többinél! Érti? ha még egyszer megtörténik, majd meglátja... Ha arra gondolok, hogy két évig mily kitűnő barátok voltunk!... Mennyi ideje is van szerencsénk hozzád, Artur!...

Asszony: Hisz épp most mondta, hogy másfél éve. (A vendégre néz.)

Férj: Furesa, mily hamar összeharagkozunk. Na igyunk! Éljen a családi boldogság! (Iszik.) Látta, édesem, ma felvehette volna azt a gyönyörű nyakláncot, amelyet a múlt évben vett a megspórolt pénzéből... Mikor is vette?

Asszony (dacosan): Nem emlékszem.

Férj: Érdekes, semmire sem emlékszik. (Hosszu csend.)... Furesa, milyen csend állott be. Ugy látszik, az imént a szokottanál hangosabban beszéltem, ezért tűnik most fel oly szokatlannak a csend... Sohase igyék az ember! (Szivarra gyújt.) Ne igyék az ember, mert az ital tulélénkké teszi a hangját. Én például nem szeretem a tulélénk embereket, rendesen ostobák és ordinárek...

Asszony: Nem attól függ...

Férj: Nem csak attól... De mit akart ezzel mondani?

Asszony: Semmit, csak épp...

Férj: Igaza van. Az ember ne mondjon mindig olyan dolgokat, melyeknek jelentőségük van. Hamar kifogy a mondanivalókból, de főképp kifogy a hallgatókból.

Vendég (kiveszi zsebéből óráját): Nimi, már tizenegy óra...

Férj: Még korán van... Remélem, innen egyenesen hazameész.

Vendég: Ugy van...

Asszony (felkel): Kedves egészségükre!

Vendég (felkel, kezét esőkol az asszonynak): Kedves egészségére!

Férj (ülve marad): Ne menj még! Valamit kérdezni akarok tőled...

Vendég (leül): Parancsolj!

Férj: Üljön le maga is, drágám. (Az asszony leül.) No ne vágjatok oly ünnepélyes arcot! Egész jelentéktelen a dolog... Holnap, mikor fogtok találkozni?...

Asszony (elsápad és reszketni kezd.)

Vendég (felugrik, sápadtan): Hogy érted ezt? Mit mondtál?

Férj: Semmi! semmi! micsoda számárság ez! Hogy lehet így megijedni? Ugy látszik, bennem van a hiba. Tulságos élénk volt megint a hangom. Legyetek kis-sé nyugodtak! (Tölt.) Éljen a tizéves boldogság! Kilenc év óta abból élek, amit a barátaim adnak a feleségemnek...

Asszony: Jézus Mária!

Vendég: De... László... kérde... kérdzem...

Férj: Nagyon izgatottak vagytok! Ez a ti hibátok. Miért nem vagytok olyan fegyelmezett fő, mint én vagyok?

Asszony (sir.)

Férj: Nem szeretném, ha romantikusnak látnátok a helyzetet. Én egy fegyelmezett agyvelő vagyok. Ha akarjátok, nem beszéllek többet róla... (Felemeli poharát.) Éljen a...

Vendég (kiüti kezéből a poharat): Jól van tehát, beszéljünk... Mit akar?

Férj (meglepett arcot vág): Mit akarok? Azt, hogy ne hig-

jétek, azt, hogy ostoba vagyok... Félóra késés miatt a főnököm komiszkodni kezdett. Két éven át sohasem tette... Egy év múlva te is komiszkodni fogsz velem... Asszony (felugrik és távozni akar.)

Férj: Maradjon!... Csak néhány percig!... Igen, azt akarom mondani, hogy mindent tudok. Már két év óta tudok mindent. Azt is, ami azelőtt történt...

Asszony: Öljön meg!

Vendég: Rendelkezésére álok...

Férj: Pfu! de közönséges. Öljön meg! Jó, hogy azt nem kívánja, vágjam le a szeretője fejét és etessem meg a szívét ön-nel. Neked pedig azt mondom, számár vagy. Micsoda mézszáromantika ez! Csak nem gondold, hogy párbajozni fogok?...

Vendég (visszanyerve nyugodtságot): Nagyságos asszonyom, távozzunk! Én elkisérem önt a szüleimhez...

Férj: Mily nemes! Most már értem, mely bőkezűségéből és nagylelkűségéből fakadt feleségem megspórolt pénze, annyi drága gyűrű és buton forrása... És a házbért is sokszor...

Asszony: Laci... Kiméljen! (Sir.)

Férj: Én tudtam! Én mindig tudtam! Belőlem most a bor beszél, én mindent elárulok... Azt a kétezer koronás váltót is a te pénzből fizettem ki... De ti nem sejtettetek semmit...

Vendég (leül): Kérlek Laci, tisztázzuk a helyzetet! Én minden elégtételre kész vagyok...

Férj: Ó te édes, édes nagylelkűség, te álmodozó ifjuság! Hát nem kézpénzben fizettél azért, amiért nem is tartozol nekem? Mit vettél el tőlem? Szerelmet? Hitvesi hűséget? Boldog pásztorórákat? Semmit! Semmit! Kérlek, érts meg! Ne akarj tölem szavakat. Ne akard, hogy megéröltessem magam és jelentőséget adjak szavaimnak. Én egy fegyelmezett fő vagyok és nem hagyom magam elragadtatni. Nekem minden mindég...

Asszony: Kérem, Artur, menjen, távozzék! Ez türhetetlen így!

Vendég: Azt akarom, hogy ön is jöjjön, hogy váljanak el!

Férj: Na, ne bolondozzatok! Még a bor szelleme nyomja a fejemet, elfeledkezem magamról és kiesem emberi szerepemből...

Vendég: Hitvány, bitang!...

Férj: Kérlek, ne! Meggondolatlan leszek. Én tudom, hogy ninesenek tragédiák az életben és mindent ki lehet heverni... Csak idő kérdése az egész. Ma tulélénk voltam és játszottam veletek... De kérlek, ne sérte-gess! Egy szó, egy valami, egy semmi megfoszthat a józansá-gomtól...

Vendég: Hitvány, bitang!

Asszony (könyörgő pillantást vet Arturra. Aztán hirtelen ész-szeesik és minden különös ok nélkül szívszélhűdésben meghal.)

Férj: Látod... Látod... Most itt van! Ilyen ostobaság... És a sors, ez a pátoszos komédiás!...

MULNAK HETEK

Mulnak hetek, mulnak hónapok.
Én nem érzem, én halott vagyok.

Vigadnak a boldog emberek,
Síróból fel ők se keltenek.

Tavaszt ont virágot tél után.
A szívem nem mozdul meg csupán.

Még van halva, eltemetve rég,
Még sem érzi a tavaszt lehel.

S ha belőle még egy dal fakad:
Temetőnek a virága csak.

REVIOZKY GYULA.

— Anyit kérdezett, hogy: melyiket? Perkot mintha kigyó csipe volna meg. Egy villanásra látta, hogy itt az ő egész hecces lánykerésének vastag visszaható-lása történt. A polgármester felteszi róla, hogy azt sem tudja, van-e lánya, vagy nincs. Ezen az egész város, az egész Kuuság ka-

Vince nyugodtan válaszolt.
— Anyit kérdezett, hogy: melyiket? Perkot mintha kigyó csipe volna meg. Egy villanásra látta, hogy itt az ő egész hecces lánykerésének vastag visszaható-lása történt. A polgármester felteszi róla, hogy azt sem tudja, van-e lánya, vagy nincs. Ezen az egész város, az egész Kuuság ka-

— 81 —

V.
A polgármester olyan hallgatagon ült a vacsora mellett, hogy a felesége végre is teljesen kijött a béketűrésből, mert az asszonyt ez az egy tudja felbőszíteni, a férj teljes hidegvére.

Kivált mikor nincs ok a pörölésre.

— Hát mit akortok már velem! — tört ki, mikor a cseléd leszedte az asztalt.

Mariska meg az apja egyszerre pillantott rá. Mindketten olyanformán néztek, a hogy a felnőttek néznek a mérgeskedő gyerekre.

— Mit?

— Semmit...

— Azt látom, de az nekem elég volt! Hát az én betegségeről már mindenki elfeledkeznek! Már ez a lány is úgy néz rám, mintha üvegből volnék, az isten tudja hol jár az esze! Ahhoz már hozzászóktam, hogy az uram régen leráz magáról!

'Az asszony keserűen nézett el a távolba, aztán felállott s letörülte a port a képeret alsó részéről.

Mariska sajnálkozva nézett utána. Nagyot sóhajtott s azt mondta: Szegény Merry!... s bólogatott hozzá. Nem tudta elképzelni, hogy fog ő már megint beleszokni a

— 84 —

— Anyukám! — mondta turbékolóan tak azelőtt. De az régen volt.

— Ah, Talán tudtam valaha. En nem szoktam senkinek hízlegni! Nekem szok-

—Látod! Te már nem tudsz így hi- zelegni!

anyára.
—Látod! Te már nem tudsz így hi- zelegni!

Az apa megveregette a lánya hátát s kis játékos büszkeséggel kacintott oda az meny férj szájára.

—Látod! Te már nem tudsz így hi- zelegni!

Az apa megveregette a lánya hátát s kis játékos büszkeséggel kacintott oda az meny férj szájára.

—Látod! Te már nem tudsz így hi- zelegni!

Az apa megveregette a lánya hátát s kis játékos büszkeséggel kacintott oda az meny férj szájára.

—Látod! Te már nem tudsz így hi- zelegni!

Az apa megveregette a lánya hátát s kis játékos büszkeséggel kacintott oda az meny férj szájára.

— 88 —

szülei körbe. Az apja ingujjban ül a vacso- ránál, az anyja affektál a betegségével, a vacsora ebben a nyomott levegőjű, komor, pusztá, izléstelen szobában, s itt kell ülni ezeken a nehéz, esetlen székeken, a régi snasz butorok között! És újra sóhajtott.

— Na látod, — mondta mosolyogva az apja s ránézett a lányára.

Mariska azt hitte, mindent lát, és szenvedő, világfájdalmas arcot öltött. Hihetetlen, milyen életet tudnak élni az emberek, akiknek fogalmuk sincsen az igazi életről. Vannak emberek, akik megházasodnak, nők, akik férjhez mennek, s az egyes párok képesek husz vagy több évig együtt élni és mindennap egymás arcát nézni, közönyös dolgokról beszélni... a tyukokról, meg a tehenekről, meg a tanyáról, meg a szomszédokról, meg saját magukról... És ez házasság!

Összetette két kis finom kezét s úgy nézett az apjára, mint valami özönviz előtti lényre.

—Nono, anyukám, — mondta az öreg ur békítve, csendesesen, de szemmelátható igyekezettel, — hát nagyon morózus vagyok?

— 85 —

Az öregek szerepe, kivált a gyerekek dekoratív biedermeier beállítása.

ditotta el pillantását s elűnt előle a szép gal nyult hozzá, a lányka sertiódóten for- és eres kezféjt s egy kis érzéki mohosag- barna kezével megfogta a felesége sovány apja hirtelen kinyújtotta a kezét és szifbörti Ieste ezt a gyöngéd hangulatot, de mikor az Merry egy pillanatra felénk jömmel lehetett.

tere, amely olyan kedves és olyan megható felémlelt a hajdani úde fiatal lány karak- zését, hogy mint fako tükörben, egyszerre haság és naivság pártaja rezegte be kifeje- verszínesség árnyalata nyilt ki s olyan pu- sivasos gyerekszáj, arca élen lassan egy kis Széles, de szép vonalú szája lágy lett, mint szerte kecces duzzogással szingedett meg. sarga fényen egészen megtáladott, s egy- legeltette a felesége arcán, amely a lámpa a karosszékében s barna szemét puhán nagy, vastag, fekete ember csendesen ült Egy pillanatra elhallgattak. A férfi, a — Petykó!... Az is régen volt!... — Az asszony sóhajtott.

kam. — Még pedig Petykónak, mi? Anyu-

— 87 —

— Ah, sokat adok rá, — szólt a mama s visszaült a székére.

— Nonono, anyukám... Gondjaim vannak!

— O várossal persze, velem nincsenek, azt tudom!

Merry meglepetve figyelt fel. Ez a hang, ahogy ez a két ember beszél egymással! ez a szerelmesek örökös, kiapadhatatlan követelőzése és páros viaskodása egymással! Finom széles ajkai gunyosan biggyedtek meg, s visszahúzódva önmagába, mint valami páholyból figyelte kritizálva az öregeit.

— No hát a város dolga is az én dolgam.

— Sülyedjen el a városod. Azelőtt nem voltál ilyen félholt, mikor még nem tisztelték meg olyan nagyon a bizalmukkal a bugrisok.

— Nonono, még mindig nem vagyok Napoleon! Mit gondolsz, az volt ám elfoglalva!

— Az egy bolond volt. Én nem lettem egy bolondnak a felesége, hanem Kotsog Péterné.

Az öreg ur elnevette magát s kedvtel- ve nézegette a párját.

— 88 —

egy akaratlan kitért ideges kacagás nesze

Hbben a perben, erre a szóra, mintha meg fogja szöktetni.

hogy abban az esetben, ha meg nem kapna, nyának kezét kért s azzal az eltökéltséggel, — hogy ő a polgármester ur törvényes la- üzenetét adni át — szölt Vincze professzor — Van szerencsém megbízomnak azt az lett már.

amelyet akarattuk ellenére is hallaniok kel- lattal vártak, hogy referálják el a feleletet, A kun urak néhan és izgatott hang- szont sarkon fordultak az ajtó felé.

Hátat fordított a tanárnak s ezek vi- tetni!

radja fölém a lánya kezét, meg fogom szök- ta teljes hanggal Ferkó, — hogy ha megta- — Es mondja meg, tanár ur — kiáltot- nak.

át, mintha valami új földrengésre várna- den nesz. Ugy fülét az egész társaság oda- A szomszéd szobában el is nemült min- tak.

tele torokkal, hogy odabenn is meghallot- — A törvényes lánya kezét — kiáltotta a polgármesternek.

volt benne, hogy csak egyetlen lánya lehet cagni fog az ő rovására s egyszerre biztos

— 82 —

hallatszott volna át a siri csöndbe, odaát- ról, a szomszéd teremből.

A polgármester kivette a pipát a szá- jából s természetesen, izgalomnak minden nyoma nélkül mondta:

— A lányom otthon van az anyjánál. Az rendelkezik vele... Attól kérjék... Kül- önben pedig, ami a többit illeti, méltóztas- sanak csak megmondani tisztelt megbíz- juknak, hogy mindig kettőn áll a vásár.

A pipát újra a szájába vette s jól kö- zépre, jelezve, hogy részéről be van fejezve a dolog.

Vincze tanár meghajtotta magát.

— Tudomásul vesszük, — mondta s hátat fordított.

Ferkó idegesen, toporzékolva járkált a szobában.

— No, urak, — kiáltotta a visszatérő követjei elé, — most már aztán igazán mel- lém, aki szeret! Legénybucsu! Száz korhely, ösöm kedve berzenkedik bennem. Most az- tán megmutatjuk ennek a lomha világnak mi a virtus. Igaz-e!

Magasra emelte poharát, aztán kiitta s a falhoz vágta, hogy ezer darabba tört.

— 83 —

Gyógyulás

IRTA: RUDYARD KIPLING.

ESKÜVŐ után bekövetkezik a reactio, hol erősebben, hol gyengébben; de előbb-utóbb megérkezik, s mindkét félnek keresztül kell gázolni rajta, ha azt akarják, hogy éltek további folyamán az árral haladhassanak.

Cusack-Bremmiléknél ez a reactio egészen a harmadik esztendőig nem jelentkezett az esküvő után. Bremmil aligha volt tökéletes; de annyi tény, hogy addig remek egy férj volt, míg kis gyermeke meg nem halt és felesége gyászt nem öltött, le nem soványodott s nem busult annyira, mintha legalább is a világegyetem indult volna pusztulásnak. Bremmilnek talán meg kellett volna öt vigasztalnia. Ha jól tudom, tett is kísérletet; csak hogy mennél jobban vigasztalta, az asszony annál jobban bunak eredt, minélfogva Bremmil ur annál kényelmelebbül érezte magát. A valóság pedig az volt, hogy mindkettőjüknek erősítőre volt szükségök. S az erősítő nem is maradt el. Bremmilné asszony most már könnyen nevet; de akkoriban nem volt a dolgon semmi nevetni való.

Amint látjátok, Hauksbeené asszony megjelent a láthatáron s ahol ő volt, ott álapos volt a kilátás, a zavarokra. Simlában nem is hitták őt csak a "vihar-madár"-nak s ezt a címet saját biztos tudomásom szerint is ötször megérdemelte. Kicsike, barna nő volt, sovány, majdnem száraz asszony, örökké mozgó, nagy ibolyakék szemekkel s a világ legédesebb modorával. Dél-utáni tea mellett elég volt nevé emliteni, hogy a szobában levő nők egytől-egyig felugráljanak s Hauksbeené asszonyt — meg ne áldják. Úgyes, eszes, sziporkázó nő volt, elhomályosította nemének legtöbb tagját; de benne lakott a gonoszság s a károm valamennyi ördöge. De azért kedves is tudott lenni, még saját nemével szemben is. Csak hogy ez már más mesébe tartozik.

Bremmil a kicsike halála után, az általános elkedvetlenedés napjaiban, egyszerűen el-elmaradozott hazulról. Hauksbeené ejtette őt rabul s Hauksbeének nem abban telt a kedve, hogy foglyait rejtegesse. Nyilvánosan ejtette őt rabul, a világ szemeláttára. Bremmil vele lovagolt, vele sétált, vele beszélgetett, vele járt piknikre, vele tizórazott. Peliti-nél, úgy, hogy az emberek végre is ráncba szedték homlokukat s így szóltak: "Botrány!"

Bremmilné otthon üldögélt, előszedegetve a kis halott ruháskáit s jajgatva az üres böleső mellett. Semmi mással nem törődött. De mintegy nyolc jóakaró, drága barátja körülményesen elmagyarázta neki a helyzetet arra az esetre, ha talán még semmit sem vett volna észre. Bremmilné nyugodtan meghallgatta őket s megköszönte a szíves felvilágosítást. Nem volt ugyan olyan okos, mint Hauksbeené, de nem volt ostoba sem. Meghánytavetette a dolgot s

azután egy szót sem szólt Bremmilnek arról, amit hallott. Ez megjegyzésre méltó. A szemrehányás, a lárma sohasem volt még a férjekre jó hatással.

Ha Bremmil otthon volt, ami ritkán történt, gyöngédebb volt, mint rendszeren s ez ellene tanuskodott. Az erőteltett gyöngédséggel részint lelkiismeretét, részint feleségét akarta megnyugtatni. De mind a kettőt hasztalanul.

Történt, hogy Lytton ur és neje ökegyelmességeik a szolgálattelvő hadsegéd utján meghívták Cusack-Bremmil urat és nejét Peterhoff-ba, július 26-ikának esti féltíz órájára. A meghívó táncot is jelzett földszint balra, a sarokteremben.

— "Én nem mehetek el", — szólt Bremmilné asszony, — "még nagyon is hamar volna szegény kis Florrie-nk halála után... de ez téged ne tartóztasson, Tamás".

Az asszony úgy gondolta, a hogy mondta s Bremmil azt felelte, hogy el fog menni, de csak azért, hogy épen ott legyen. Nem mondott igazat s Bremmilné tudta ezt. Gyanította, — s a nő gyanuja közelebb jár a valóhoz, mint a férfi bizonyossága, — hogy férje az első perctől fogva el akart menni, még pedig Hauksbeénével együtt. Leült gondolkodni s arra az eredményre jutott, hogy egy halott gyermek emléke jóval kevesebbet ér egy eleven férj vonzalmánál. Kicszelt valamit s tervéért mindent kockára tett. Ez órában fölfedezte, hogy Bremmil Tamást töviről-hegyire ismeri s erre építette, amit tervezett.

"Tamás" — mondá Bremmilnek — "26-án este Longmore-éknál fogok ebédelni. Jól tenéd, ha a clubban ebédelnél".

Bremmil úgy is el akart menni, hogy Hauksbeénével ebédel-

jen. Felesége szavai megszabodították az ürügy-koholástól s hálára indították. De a hála mellett egyben el is szégyelte magát — s ez igen egészséges dolog.

Bremmil ötkor kilovagolt. Este fél hat körül nagy, bőrrel bevont kosár érkezett Phelps üzletéből Bremmilné címére. Bremmilné ugyanezért értett az öltözködéshez; s nem hiába töltött egy hetet azzal, hogy ruháját kiszabja, megvarrja, halsontozza, fodrozza s nem is tudom minő más műveleteket végezzen rajta. Pompás egy ruha volt — fél gyász. Én le nem tudnám írni; de annyit mondhatok, hogy valóságos "műalkotás" volt — olyan, hogy szemedet le nem vehetted róla s a nagy bálulattól szinte kővé váltál. Bremmilné nem a legbátrabban fogott bele tervébe; de a mint a nagy tükörbe pillantott, elégtétellel látta, hogy soha életében nem volt esinosabb. Keresu szöke nő volt s a mit kiválasztott, fölségesen illett neki.

Ebéd után, Longmore-éktől kicseit megkésve az estélyre ment. A táncteremben ott látta Bremmil karján Hauksbeénével. Ebbe belepirult s midőn a férfiak köréje sereglettek, egy-egy táncot kérve, három tánc maradt kitöltetlenül táncrendjében. Hauksbeené csak egyszer pillantott rá s rögtön látta, hogy háboru, valóságos háboru ütött ki kettőjük között. Egyenlő erővel indultak a küzdelembe, mert Hauksbeené szeszélyeskedései épen annyival haladták meg a kellő mértéket, hogy Bremmil kezdte a dolgot már-már megelégni. E mellett sohasem látta még feleségét oly szeretetreméltónak, mint most. Rábámult az ajtóból s ha felesége táncosaival sétált, le nem vette róla szemét;

s minél jobban bámulta, annál jobban belezavarodott. Alig tudta elhinni, hogy ez az a vörös szemű, fekete ruhájú asszony, a ki reggelinél zokogni szokott a tojások mellett.

Hauksbeené elkövetett minden tőle telhetőt, hogy Bremmil visszatartsa, de Bremmil a második tánc után átsurraut feleségéhez s egy táncot kért tőle.

"Attól tartok, Bremmil ur, hogy már későn jött" — szólt kaesintva az asszony.

Bremmil erre könyörögni kezdett egy táncért, míg végre felesége, különös kegy gyanánt, az ötödik keringőbe beleegyezett. Szerencsére az ötödik keringő nem volt lefoglalva táncrendjében. Együtt táncoltak s a termen halk susogás futott keresztül. Bremmil hallott arról, hogy felesége tud táncolni, de sohasem tudta, hogy ilyen fölségesen táncol. A keringő végén még egy táncot kért — kegy gyanánt, nem mintha joga volna rá és Bremmilné így szólt: "Add ide táncerededet, édesem!" Ugy nyújtotta át, mint valami hasztalan kis nebuló mesterének a tiltott nyálánkságokat. Alig volt benne más, mint "H" betű, többi közt "H" volt a vacsora mellett is. Bremmilné nem szólt semmit, csak mosolygott megvetőleg, ironjával végig futott két "H"-n a hefes és a kilences mellett s fölébe írva saját nevét, — egy kedveskedő nevet, a melyet csak ő meg férje használt, — visszaadta a tánceredet Bremmilnek. Majd megfenyegette őt ujjával s mosolygva annyit mondott csak neki: "Oh te kis csacsi!"

Hauksbeené hallotta ezt s érezte, hogy ő húzta a rövidebbet. Bremmil hálásan fogadta a hefest és a kilenceset. A hetediket táncolták s a kilencedik alatt félrehúzódtak egyik kis sátorba.

Mikor a banda vacsorát jelzett, ők ketten kimentek a verandára s míg az asszony befordult az öltözőbe, Bremmil felesége kocsija után kezdett nézdelődni.

Hauksbeené hozzálépett s így szólt: "Azt hiszem, Bremmil ur, ön vezet vacsorához!"

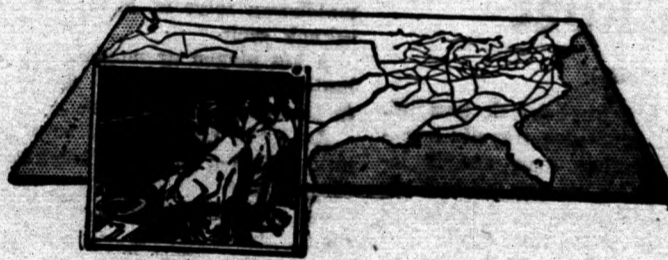
Bremmil elvörösödött s nagyon bamba arcot vágott: "Ejnye — hm! — Én haza készülök feleségemmel, asszonyom. Azt hiszem, valami kis félreértés lehet a dologban". Férfi létere úgy beszélt, mintha Hauksbeené volna mindennek az oka.

Bremmilné jött ki az öltözőből hattyuprémes ruhában, fehér "felhő"-vel feje körül. Arca ragyogott, de volt is rá oka.

A párocska eltűnt a sötétségben; Bremmil szorosan felesége kocsija mellett lovagolt.

Hauksbeené pedig, aki a lámpafényben kissé bágyadtak és kimerültnék látszott, e szavakkal fordult hozzám: "Szavamra mondom, hogy a legostobább asszony is könnyen elbánn az okos emberrel; de ugyan ez az asszony legyen az, a melyik el tud bánni az ostobával".

Ezután bementünk vacsorázni.

Folt az éjszakában

(Folytatás a 2-k oldalról.)

— Eszter! Eszter! imádlak...
— Csitt!... az ott benn, a férjem. A mester!...
— A mester!...

Ebben a pillanatban egy hosszú d-moll futam siklott végig a billentyűkön. Csend és valami csattant...

A fekete csipkés függöny kinyílt és ott állott Horace. Fehér ingjén végig, le a ruháján egy keskeny véres szalag futott... A csillárok egyszerre felgyúltak.

A szolgák be- és kifutottak. Az egyik tovább rugta lábával a földön alkalmatlankodó Apolló-

szobrot, amely most a szájával szűresülte a szőnyeg puha bolyhaiba kívánczoló vérfoltokat.

Horacet kivitték a konyhába és telefonoztak a boncterembe kocsierért.

Eszter szagos ecettel mosta a homlokát és az álla egészen sárga volt. Csak az arcán és ajkán nem tört meg a nagyszerű emaille tiszta, halvány pirossága.

A nagyon magas hölgy, a ki nek derékig volt végighasítva a ruhája, melléhez szorította a kezét és rémegő hangon szólt:

— Milyen barbárság!

Az orgonista

IRTA: BRÓDY SÁNDOR.

Egész napokat, elfeküdt fél-napokon át csupa nehéz operák vezérmotívumait füttyörszta és nézte a várost, mely fantasztikus és ijesztő. A félholdak fénylenek az őszi napban, valamint a szőke női haj...

A derék fiu már egészen benne volt abban a hangulatban, hogy minden földi szépséget úgy tekintsen, mint a mi az asszonytól ered. És annyira fölolvadt az érzéseiben, hogy félni kezdett magától, ha a tükörbe — régen tisztogatott ablakának üvegébe nézett. Nagy kék szemei jobban csillogtak, mint a legfeketebb szemek, ajkai oly pirosak valának, hogy szinte meggyultak. Arca pedig halvány, mint a mikor a fogyó hold tükröződik a Marmorábán. Érezte, hogy földfeletti szépség jutott osztályrészeül, meg volt győződve arról is, hogy ismeretlenek ismeretlen forró szenvedélyvel keresik, de a levegőben, de nem tudják megtalálni hozzá az utat, valamint ő sem hozzájuk.

A társadalmi rendet — mint főfő akadályt — szidta minduntalan és a portással együtt a vasutnál várta a szálloda új vendégét, a német iskola új tanítónéját, a ki sürgőnyel jelentette magát. A hotel asztaltársasága nevében kis beszéddel és egy nagy szekfü-esokorral fogadta az idegen hölgyet, a ki sokkal férfiasabb, sokkal magasabb, szőkőbb és idősebb volt, mint ő.

— Csunya, de kedves! így jellemezte új ismerőseit Elemér a kiváncsi asztaltársaságnak.

Bensőbb barátjának — a komponistának — már többet mondott:

— Erősen megszorította a keze-

met; félek, hogy ebből lesz valami!

— Ez meg akar fogni, reám vetette magát, óh be csufl! — folytatta másnap vallomásait.

— Oh nem fog sikerülni neki, nem! — szólt később hangosan, magamagának.

Egy este aztán lejött maga a tanítóné is. Nem annyira a kora, mint a férjhezmenésért való szörnyű hosszas és eddig ismeretlen harc: három, csak három, de alapos redőt vont cementszöke arcán. E redők, a melyek leginkább csak államférfiak arcán láthatók: állapították meg e nő egész egyéniségét. Ámde e ráncok közül most naiv ravaszság és diadalmos gonoszság mosolygott elé.

— Meg vagyok fogva! Ezért jöttem én Sztambulba! — suttogá Elemér benső barátjának és az asztal alatt megmutatta jeggyűrűjét, a mely egy a tanítónőhöz, mint anyagi viszonyaikhoz képest is szerfölött vastag volt.

— Mindegy, feleségnek való, e mellett nyugodtan kornyikálhatsz. Minden művésznek inkább művelt, mint szép felesége volt. Aztán nagy a világ, a civilizáció behatol a háremekbe is és azok egyszerre kinyílnak...

Hamarosan, sőt föltűnő sürgősen megtörtént az esküvő is. Elemér levágta a szép nagy haját és rövidre nyírta a szalmaszin szakállát is: a tanítóné irnoki állást szerzett neki a német nagykövetségnél. Éves lakást vettek föl a török városrészben és esténként szerfölött sokat játszottak egy roskatag harmóniumon, a melynek hangjait Sztambul igazi urai, a kutyák, csak igen lassan

szokták meg. Adelhaide — a tanítóné — valamiképp megkövéredett, Elemér viszont még soványabb lón. Oly könnyű és gyöngéd lón, hogy szinte elfutta — az enmaga sóhaja.

— Ezért jöttem én Sztambulba, ezért! suttogta magának, félhangon, majd tudatta e megjegyzését barátjaival is, a kik még mindig Artemisiánál tartottak.

— Boldogok vagytok ti, ti legalább főtartottatok cselekvési szabadságokat, nem kötöttétek le ábrándjaitokat és nem vagytok kénytelenek füstölt héringet enni, mert ez állatot nőm különösen kedveli, mert egyetlen földije itt: a hazájából hozzák. Némelykor beszélget is velük, mert velem — értelmileg — még most sem tud érintkezni, leginkább jelek segítségével veszi össze.

Vigasztalták, különösen a pá-
sák:

— Nem kell türelmetlenkedni, majd meghal!

— Hamarabb meghalok én! — mondá Elemér elhatározottan. És célzott — egész jóhiszeműen — valamely komplikáltabb öngyilkosági módra. Volt abban tenger, nyári palota, kötelhágcsó, igen sok méreg, több szökőkút és egy szerelem. Ohajtotta a halált, mely egy igazi kaland közben éri, az első és utolsó kalandon... És éjjelének idején bebarangolta a legfélreesebb városrészeket, a hová a török ember is csak lopás céljából merészelt elmenni. Barátkozott a skutári temető-falu nyomorultjaival, böles hülyéivel, boldog koldusaival, a kik a hitetlen embert megittatták és megetették és tisztelték, mint valami rika fajta kőbor kutyát.

— Az lesz a vége, hogy agyonütik! — mondá London doktor, a ki inkább böles volt, mint ügyvéd.

A gyakorlati férfit jóslatának beteljesedése valóban hamarabb megtörtént, mint a hogy maga is gondolta.

— Persze, hogy megölték — jelentette a rendőrséggel ismerős ügyvéd — a serail körül ódalgott éjszakának idején, zsványának vagy kémnek nézték, egyszerűen leütötték!

— Csak legalább annyi becsület lett volna a gyilkosaiban, hogy zsákba varrják, a Boszporusba dobják, mint a hogy álmodta, óhaj totta! — szólt könnyes szegény Elemér barátja. Majd sejtelmesen, titokzatosan hozzátette:

— Vajjon kiért adta oda az életét? Irás nem maradt! Mily titok! Ha föl lehetne támasztani!

— Mit nyafog maga kottára — szólt közbe London — a fiu elérte célját! Agyonütette magát valakiért, a ki nincs, valamiért, a mi nem egyéb, mint fölmelegített vizenyős levegő, olyan, mint a milyen a katonabanda trombitájában van, ha sokáig futták. Szerellem! Maguk muzikusok fujják vele tele a világot!

A kisváros felnőtt lányai pedig meghallván, hogy Elemért, a halvány orgonistát megölték Konstantinápolyban egy kéjlek előtt: mind szerelmek lőnek a szegény fiuba. Azonban ez tudatlanul alszik a perai örmény-temetőben, minden vasárnap kijár hozzá egy magas néber és haragosan sir, hogy az ábrándos magyar első-kött előle.

(VÉGE.)

Két állomás közt

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

sem vett tudomást. Ujságot kezdett olvasni. Negyedóra múlva letette. Félóra múlva kinyitotta a folyosóra vezető ajtót és kitekintett. Azután leült a helyére, azután másik helyre ült. Kárász alig győzte figyelni, pedig egyre jobban megerősödött az a véleménye, hogy érdemes foglalkozni a fekete szemű, formás, karcu nővel. A kupéban azonban két idegen ur ült, az asszony egyre izgatottabb lett és a közeledés semmiféle formája nem látszott lehetségesnek. Az asszonynak rángatózott a szája széle. Kárász már fel akarta ajánlani lovagi szolgálatait, az étkező kocsit akarta megmutatni, hozni egy pohár vizet, csillapítót.

A vonat ekkor öt percig állt egy állomáson. Az indulás előtt felnyitá a kocsiajtót, még pedig nem az állomás felől, hanem a tulsó oldalon. Látogva, kivörösödve lépett be a pofaszakállas ur. Kézítáka és pléd volt a kezében. Bejött a szakaszba, kezét csókolta az asszonynak és leült vele szemben. Az utasokra világit sem nézett.

Előrehajoltak és izgatottan,

fojtott hangon kezdtek beszélni. A vonat dübörgése elnyelte a szavaikat. Kárász csak annyit látott, hogy az asszony ajkáról véres szemrehányás hangozhat el, a férfi zavarodottan, szinte kétségbeesve mentegődött.

Néha érthetővé vált egy-egy szó:

— Nem lehetett... feltűnő...

— De annyi ideig... irtózetos...

— ...A vágányok között,...

majd elültött egy tehervonat....

azt mondtam, hogy itt leszállok.

Később elesenededtek.

Már sötét volt odakint, a vonat lámpáit felgyújtották. A pofaszakállas ur a félhomályban diszkréten az asszony kezét kereste.

Kétszer-háromszor visszantastásban részeseült. Azután gyöngéden megpihent nála a kis fehér, puha kéz.

Újra suttogtak. Amikor a vonat megosenededett, szétnézve a kocsiiban, egyetértő pillantással beszélgettek.

— Nagyon meleg van itt...

— Ki kellene menni a folyosóra.

— Igen, levegőt kell szívni.

Ez a társalgás hangosan, nyomatékosan folyt le. Ez az utitársaknak szólt.

A két idegen ur mogorván pillantott rájuk. Kárász elnézően és bánatosan mosolygott.

Az ajtót nem csukta be utánuk, hallotta, amint a kalauzzal tárgyaltak:

— ...Első osztály... ráfizetés...

III.

Rövid félóra múlva jöttek vissza. A mérnök ur lustán, elnyújtózkodva szivarra gyújtott, az asszony gyöngéden nézett rá.

— Jó volt a friss levegő — mondották hangosan.

Azután hallgattak, csak az asszony szeme beszélt. Most már ő kereste a férfi kezét.

A vonat a sötét éjszakába vágatott. Budapest előtt két állomással a mérnök fogta a holmiját és nyomtalanul eltűnt. A vonat megérkezett. Kárász előrebo-
csátotta a szép asszonyt, aki a vonatlépcsőről egy szimpatikus, közép ur nyakába röpült.

Kárász épen akkor lépett ki a vonatból. A két férfi meglátta egymást és hangos örömmel fogott kezét. A férj Galambos volt. Kárász iskolatársa és hivatali kollégája.

Bemutató következett. Az ass-

zony teljes elfogulatlansággal jegyezte meg:

— Egy kupéban utaztunk végig... de hát miért nem is hoztad már el hozzánk a barátaidat. Milyen jól eltöltöttük volna az időt.

Kárász bucsuzni akart.

Ekkor lélekszakadva rohant feljűk a kalauz. Vörös cédulát tartot a kezében és lelkenedezve mondta:

— Az utánfizetés... első osztály... a pénz, ami a tizesből visszajár.

Az asszony gyöngéden elpirult, Kárász kinosan feszengett, a férj értelmetlenül bámult. Egy pillanat alatt kivetkőzött a tökéletes férji tudatlanságából és gyanakodva kérdezte, Kárászra mutatva:

— Ezt az urat keresi?

— Nem — felelte a kalauz. — Egy pofaszakállas, cilinderes urat... de talán a nagysága...

Kárász gyorsan közbevetett:

— Ugyan!

— Hiszen mi együtt utaztunk végig.

Minden arc felderült. A kalauz hebeve távozott, Galambosné szerelmesen karolt az urába, Kárász udvariasan kezét csókolta. Nem, nem kapta meg azt a bizonyos hálás pillantást sem.